

Otázky pro SZZk oboru Politologie a veřejná politika: Veřejná a sociální politika

Absolvent bakalářského studia Politologie a veřejná politika má být schopen se orientovat v současném českém a evropském vývoji, v odborné literatuře a informačních zdrojích a samostatně provádět analýzu politických problémů, jevů a trendů s přihlédnutím jak k historii i současným vývojovým trendům moderních společností a politických systémů, tak zároveň i k etice sociálněvědního výzkumu.

Ve svých odpovědích na státnicové otázky má proto předvést, že disponuje faktografickými poznatky i přehledem o nejvýznamnějších teoriích v dané oblasti studia veřejných a sociálních politik, zná podstatné teoretické koncepty a dokáže je aplikovat na konkrétní příklad(y), rozumí jejich specifickým rysům, logice a mechanismům působení v politickém systému a komplexu veřejných politik v České republice, které dokáže kriticky interpretovat.

1. Na příkladu konkrétní veřejné politik vysvětlíte základní strukturální prvky veřejné politik (vymezení podle definice veřejné politiky, aktéři, místa, cíle, nástroje).
2. Na příkladu konkrétní veřejné politiky vysvětlíte fázový model procesu tvorby veřejných politik a kriticky jej zhodnoťte.
3. Vymezte veřejnou politiku vůči alternativním přístupům a pojmům (veřejná správa, politologie atd.)
4. Vysvětlíte, jak se v průběhu času proměňovalo studium veřejných politik (badatelské proudy, výzkumné přístupy atd.).
5. Na konkrétním příkladu veřejné politiky vysvětlíte, jaký je rozdíl mezi věděním pro policy proces (knowledge in the policy proces) a věděním o policy proces (knowledge of the policy proces).
6. Na konkrétním příkladu veřejné politiky vysvětlíte, jak působí dimenze polity a politics na veřejné politiky (policy).
7. Proč potřebujeme sociální politiku jako praktickou činnost a proč jako vědeckou disciplínu? Vztah expertního vědění a politiky.
8. Může být sociální politika hodnotově neutrální? Své argumenty opřete o vývoj názorů na základní hodnotové koncepty užívané v sociální politice (rovnost, nerovnost, svoboda, spravedlnost, atd.)
9. Potřebujeme v současné době sociální stát? Důvody vzniku moderních sociálních států a současné výzvy.

10. Evropský sociální model (jednotná sociální politika v rámci členských zemí EU) nebo národní sociální politiky v rámci EU? Diskutujte vliv EU na sociální politiku obecně i ve vztahu k ČR.
11. Reforma sociálního systému v ČR: ukončený nebo neukončený proces? Diskutujte východiska sociální reformy u nás, její průběh a problémová místa (lze demonstrovat i na příkladu konkrétního sociálního problému).
12. Proč se současným moderním společností nedaří zcela vymýtit chudobu? Jaká řešení za tímto účelem volí? Jak působí sociální služby jako cesta k řešení sociálního vyloučení? Jak probíhala transformace systému sociálních služeb v ČR a jaké jsou jeho největší současné problémy?
13. Co to je nezaměstnanost? Vymezte pojem, a jeho měření, typy nezaměstnanosti, její příčiny a způsoby řešení. Které sociální skupiny a proč jsou ohrožené zvýšeným rizikem nezaměstnanosti, a zvláště dlouhodobou nezaměstnaností? Jakým způsobem může politika zaměstnanosti zvýšit jejich zaměstnatelnost?
14. Demografické stárnutí přináší nové výzvy pro moderní společnost. Diskutujte některé z nich a zamyslete se nad praktickými možnostmi současné (české nebo evropské) sociální politiky je naplnit. Diskutujte důvody a průběh reformy důchodového systému u nás z hlediska sociální i veřejné politiky.
15. Globální trendy vývoje zdravotního stavu a demografie a jejich dopad na systém sociálního zabezpečení v ČR. Jakým způsobem řeší systém sociálního zabezpečení v ČR sociální událost spojenou s krátkodobou a dlouhodobou nemocí?
16. Diskutujte vztah mezi měnícím se rodinným chováním v současných moderních společnostech a reakcí sociálního státu, resp. sociální (rodinné) politiky. Mít či nemít dítě (děti) v současnosti? Koncept harmonizace profesního a rodinného života a jeho uplatňování v praktické politice.
17. U vybraného aktuálního problému vzdělávací politiky v ČR identifikujte cíle, nástroje, instituce a aktéry a ve vztahu k nim diskutujte podobu společenské debaty o problému a navrhovaná řešení.
18. Uveďte obecné znaky veřejné správy. Dále identifikujte základní myšlenkové školy/směry k výkonu veřejné správy. Dva vybrané směry podrobněji charakterizujte a dále diskutujte jejich přínosy a limitace, též s ohledem na konkrétní reformy v praxi.
19. Stručně objasněte základní rozdíly mezi státní správou a samosprávou. Uveďte příklady orgánů ústřední státní správy, státní správy a samosprávy v ČR a, s využitím příkladů z praxe, diskutujte jejich vybrané pravomoci.
20. Vymezte pojem politizace veřejné správy a objasněte základní dilemata a podoby vztahu úředník-politik. Diskutujte příčiny a projevy politizace, vč. možných typů. Dále uveďte, jakými způsoby je možné politizaci veřejné správy omezit.